

Wát er werd gedrukt, deed er nog niet eens zoveel toe, maar het feit dat men informatie kon verwerven buiten de kerk om, moet een sensationele ervaring geweest zijn. De mogelijkheid van industriële vernieuwingsvuldiging van kunstgeheugens sloot een informatietijdperk af van alleen maar mondigen en horen. Informatieverwerving werd bovendien mogelijk als individuele ervaring en dat moet ingrijpende veranderingen in het bewustzijn van de mens hebben meegebracht. Het nieuwe medium zelf was revolutionair, ongeacht of er gebedenboeken mee werden gedrukt, bijbels, pauselijke bullen, aflatbrieven of opstandige pamfletten.

Drukker Grunberg in Wittenberg legde de tekst echter op zijn drukpers. Andere drukkers verderop vermenigvuldigden de 95 stellingen opnieuw en zo rolde het stuk als een sneeuwbal door Europa. Wat bedoeld was als een uitdaging voor een academisch dispuut werd een opstandig vlugschrift van een monnik en daarin zag menige drukker wel handel. De wrevel over de handel in gedrukte aflatbrieven, die

re nach de abgöttern d herde. Ir der herre ver-
reißet wir de sunn israhel. Vñ et opfert Ir ge-
deßte offer. Ir frante de weyrach in Se höße
in Se buchel. Ir vnder ein pegliche grüne
holz. Do Ir auf rassin Ir künig fric. Ir phacee
d sunn omelic der künig israhel. seßtrich in lbe
rusale. Vñ do Ir herre abgötter ach. Ir mochi-
ten in lbe eberneß. In der zert gab wider rasi-
n Ir künig fric. hailam fric. Ir rarf auf die
iude vñ haila. Vñ Ir deß dummer. vñ Ir fric